

2.

1838

Nebílový Plzeňský kraj

Lánová ves shlukového typu vyrůstající kolem zemanského sídla, posléze zámku. Tato původně agrární obec se od 19. století zaměřila také na sadařství. V průběhu vývoje nedošlo k výraznému poklesu obyvatelstva. Ovlivnila to v 19. století nejen práce v kamenolomech, ale s rozvojem dopravy nepochybně také blízkost Plzně.

1.

Nebílový byly původně součástí panství Štáhlavy-Nebílový, po zániku patrimoniální správy se samostatná obec stala součástí plzeňského hejtmantství, okresu Blovice. Podle sčítání obyvatelstva z roku 2001 zde žilo 330 obyvatel a bylo tu již 107 domů, z toho 87 nastálo obydlených. O rozvoji vesnice po roce 1945 svědčí skutečnost, že domovní fond byl v období let 1946–1980 zdvojnásoben a výstavba nových domů stále pokračuje. Je to dáno blízkostí Plzně, vzdálené od Nebílov asi 10 km.

Před vznikem Nebílov existovala na místě dnešní samoty Prusiny osada s farním kostelem sv. Jakuba Většího, farou a školou. Nebílový jsou doloženy k roku 1327, kdy zde patrně již stálo zemanské sídlo. V roce 1562 získal tvrz Nebílový s poplužním dvorem, pivovarem, sladovnou a veškerým příslušenstvím Jan Hradištský z Hořovic, po jeho smrti přešel majetek do rukou jeho manželky Anny Pouzarové z Michnic, která nechala tvrz přestavět (1601). Ves Nebílový měla tehdy 17 usedlostí. Berní rula uvádí v Nebílovech 6 selských, 7 chalupnických usedlostí a 4 domkáře. Na počátku 18. století došlo k definitivnímu spojení nebílovského panství se štáhlavským, jež patřilo Černínům a poté až do roku 1924 Valdštejn-Wartenberkům. Při parcelaci velkostatku zakoupila půdu celá řada obyvatel Nebílov, v roce 1930 tu vzniklo Družstvo ovocnářů a válečných poškozenců.

Mezi lety 1788–1838 se zvýšil počet domů z 34 na 47, do roku 1895 dosáhl počet domů 59, poté se stavební vývoj zpomalil. V době své existence zaměstnával velkostatek asi polovinu obyvatel obce, ale zemědělstvím, zvláště ovocnářstvím se živili i další. Koncem 19. století byl skoro v každém domě kameník. Přesto se z Nebílov vystěhovalo celkem 142 osob do Spojených států. Výrazný nárůst domovního fondu lze zaznamenat v letech 1946–1980, kdy počet domů vzrostl takřka o polovinu.

Nebílový vznikaly živelně kolem někdejšího panského sídla – tvrze. Podle nejstarších mapových podkladů byla výstavba rozptýlena severovýchodně a severozápadně od zámku, nejvíce statků se pak nalézalo jižně od zámecké zahrady. Nepravdělná prostora, kterou bychom mohli nazvat návsi, vznikla před zámkem a jeho hospodářským dvorem. Naproti zámku bývala panská krčma (**obr. 1**), v jejíž budově se hostinské zařízení udrželo dodnes. Největší koncentrace původních statků spolu s chalupami se nacházela na jih či jihozápad od zámku (sýpka čp. 17; **obr. 2**). Císařský otisk z roku 1838 ukazuje, že v té době byla valná část domů, zpravidla jejich obytná stavení, již vystavěna z nespalného materiálu. Obytné domy ze starší fáze výstavby byly, stejně jako v jiných částech Plzeňska s českým obyvatelstvem, zásadně přízemní, dřevěné, později zděné (čp. 28 a 29; **obr. 3**), oproti tomu hospodářské stavby zůstávaly po celé 19. století a na počátku 20. století dřevěné. Po 2. světové válce se vzhled vesnice výrazně změnil, přibýlo vilových staveb a vesnice byla obohacena o obecní dům s obchodem a úřadem. (**obr. 4**)

3.

4.

